

Juryrapport Duurzame Parels januari 2020

Van Dik de Weger/Werkgroep Duurzame Parels
Datum 16 januari 2020

Inleiding

De Green Deal Duurzaam GWW 2.0 heeft als doel het bevorderen van duurzaamheid in de GWW-sector in algemene zin waarbij ernaar wordt gestreefd dat duurzaamheid *business as usual* is in de GWW-projecten in 2020. Het middel om deze ontwikkeling te bevorderen is de inzet van de Aanpak Duurzaam GWW en het bijbehorende instrumentarium (de Omgevingswijzer, het Ambitieweb, de CO2-prestatieladder en DuboCalc/MKI).

Om de deelnemende partijen te inspireren en om ambitieuze en succesvolle projecten te belonen is besloten om periodiek een aantal Duurzame Parels uit te reiken. De uitreiking vond voor de eerste keer plaats op 17 januari 2019 tijdens de Infratech.

Op 30 januari 2020 wordt tijdens de jaarbijeenkomst van de Green Deal Duurzaam GWW voor de tweede keer een Duurzame Parel uitgereikt aan projecten die zich hebben onderscheiden op het gebied van duurzaamheid in voorbereiding, aanbesteding en/of uitvoering.

Na oproepen via de website en nieuwsbrief van de Green Deal Duurzaam GWW hebben ca. 20 projecten zich aangemeld door het indienen van een ingevuld formulier Format Milieuwinst of een omschrijving van hun activiteiten en duurzaamheidsresultaten.

Bij aanmelding werden aan de projecten de volgende beoordelingscriteria meegegeven:

1. toepassing van de Aanpak Duurzaam GWW, het bijbehorende instrumentarium of vergelijkbaar;
2. concrete bijdrage aan de landelijke duurzaamheidsdoelstellingen op het gebied van klimaat en energie, circulaire economie en kwaliteit van de leefomgeving;
3. invulling van of handelen in de geest van de transitielijnen van de Green Deal Duurzaam GWW.

De aanmelding sloot op maandag 6 januari 2020.

De inzendingen zijn door de beoordelingscommissie geanalyseerd en gescoord.

Tijdens de publicatie en communicatie over de aanmeldingsprocedure bleek dat niet aan iedere partij expliciet vraag 3 was meegegeven (de vraag over de invulling van of handelen in de geest van de transitielijnen); de scores op deze vraag zijn niet meegenomen bij de beoordeling.

De uiteindelijke toekenning is dus gebaseerd op de vragen 1 en 2.

Beoordeling van de Parelprojecten

De beoordeling is uitgevoerd door een commissie bestaande uit vijf vertegenwoordigers van ondertekenaars van de Green Deal Duurzaam GWW 2.0 (zie bijlage). Elk project is door twee commissieleden beoordeeld; wanneer er sprake was van mogelijke belangenverstremgeling, bijvoorbeeld doordat een project was ingediend door de werkgever van een commissielid, speelde het betreffende commissielid geen rol bij de beoordeling.

De commissie was aangenaam verrast door de kwaliteit van het duurzaamheidsmanagement van de ingediende projecten. Er waren onder de inzenders veel mooie voorbeelden van de toepassing van de Aanpak Duurzaam GWW. Het is verheugend om te zien dat het belang van duurzaamheid in tal van projecten goed is ontwikkeld en dat dit in diverse gevallen leidt tot een creatieve aanpak en verrassende oplossingen.

Niet alle projecten hebben de Aanpak Duurzaam GWW in strikte zin of in zijn volle omvang toegepast; vaak werd desondanks wel gewerkt in de geest van de Aanpak. In een klein aantal gevallen bleef de beschrijving achter bij de verwachting en voldeed niet (op alle punten) aan de criteria.

Een complicerende factor was dat het met de uitvraag meegestuurde Format Milieuwinst niet expliciet was over de rol van de transitielijnen en dat in de communicatie hierover in een aantal gevallen informatie onvolledig is doorgegeven. Het door de eerste ontvanger doorsturen van de aanvraag of oproep naar een volgende partij was soms een zwakke schakel in het proces. Ongeveer eenderde van de inzendingen bleek dan ook geen (expliciete) aandacht te hebben besteed aan de rol van de transitielijnen. Om die reden is de vraag naar de invulling van de transitielijnen buiten de beoordeling van de inzendingen gehouden.

De totaalscores van de projecten varieerden van 0 tot 6:

Score	0	1	2	3	4	5	6
Aantal	3	2	4	1	4	2	3

De 5 projecten met een score van 5 of 6 zijn door de beoordelingscommissie in een gezamenlijke sessie besproken. Dit leidde in een enkel geval tot herziening van de score en tot een rangorde van de hoogst scorende projecten.

Resultaat

Uiteindelijk is besloten om een duurzame parel toe te kennen aan de volgende projecten:

- Hoogwaardig Openbaar Vervoer in 't Gooi (ProRail en BAM)
- Herinrichting Malderburchtstraat (Gemeente Nijmegen en Van Gelder)
- Aanleg rijksweg A16 (Rijkswaterstaat en Bouwcombinatie De Groene Boog)

Tevens is besloten om aan drie projecten een Aanmoedigingsprijs toe te kennen, te weten:

- Aanleg fiets-/voetgangersbrug De Blauwe Loper (Gemeente Oldambt/provincie Groningen en Strukton/Oosterhof Holman)
- Revitalisatie Infrastructuur Bedrijventerrein De Hagen (Gemeente Vianen en KWS)
- Hergebruik van gebaggerd sediment in Brightlingsea, Essex (Verenigd Koninkrijk) (Brightlingsea Harbour Commissioners en Smals Dredging)

Toelichtende argumentatie Parelprojecten

Naast het behalen van de hoogste score op de toegepaste beoordelingscriteria bleken de projecten zich volgens de beoordelingscommissie te onderscheiden op de volgende punten:

HOV in 't Gooi:

- Duurzaamheid stond op de agenda vanaf de vroege verkenningsfase.

- Het project is een mooi voorbeeld van een gedegen uitgevoerde inventarisatie van kansen en toepassing van het Ambitiweb, met veel aandacht voor het betrekken van de stakeholders o.a. door 3 duurzaamheidsessies.
- De verwachte energie- en materiaalbesparing is onderbouwd gekwantificeerd.
- Ook aan de overige hoog scorende ambities is op een mooie manier invulling gegeven. Zo zijn er geluid-, licht- en zichtmaatregelen voorzien gericht op het beperken van de hinder als gevolg van de bouwlogistiek.

Duurzame herinrichting Malderburchtstraat Nijmegen:

- naast het toepassen van het Ambitiweb en DuboCalc is er gebruik gemaakt van aanvullende instrumenten, zoals:
  - o Rapid Circular Contracting bij de aanbesteding;
  - o Material Circularity Indicator (MCI) voor het beoordelen van de circulariteit van de inschrijvingen;
  - o Een CO2-plan voor het toetsen van de gerealiseerde CO2-emissiereductie ten opzichte van de geplande emissiereductie.
- Bij de beoordeling van de inschrijvingen zijn ook de bewoners betrokken;
- Het werk is gerealiseerd met een indrukwekkende mate van hergebruik van vrijgekomen materialen (bestaande fundering, klinkers en tegels, en onder- en tussenlaag van het asfalt 100% circulair);
- Veel aandacht voor kwaliteit van de leefomgeving in en om de straat;
- Inspirerend voorbeeld voor bewoners en school heeft geleid tot toegenomen duurzaamheidsbewustzijn in de buurt.

Aanleg A16 Rotterdam:

- het project heeft in de verkenning- en planuitwerkingfasen zeer veel aandacht besteed en tijd uitgetrokken voor consultatie van en overleg met stakeholders, met name bewoners en andere belangengroepen. Daarbij is een uitgebreid Omgevingswijzertraject gevolgd, wat heeft geresulteerd in een compleet Kansenboek waarin alle aangedragen ideeën zijn verwerkt.
- De bouwcombinatie besteedt in de voorbereiding en realisatie expliciet aandacht aan de doelen die op alle speerpunten (Klimaat en Energie, Circulair, en Leefomgeving) zijn geformuleerd.
- Er wordt gestuurd op een grote CO2-besparing, onder andere door verantwoord materiaalgebruik, energiebesparing (met name t.a.v. de tunnel) en de inzet van energiezuinige en emissie-arme bouwmaschinen.
- Alle instrumenten van de Aanpak Duurzaam GWW zijn ingezet, en er is een gedetailleerde berekening van de CO2-besparingen en van de reductie in de MKI-materialen en -energie.
- Veel aandacht voor het bevorderen van ecologie en biodiversiteit, en voor de benodigde natuurcompensatie.

Motivatie aanmoedigingsprijzen

Naast de Parelprojecten waren er diverse andere projecten met een aansprekende invulling van een dusdanige kwaliteit dat een aanmoedigingsprijs op zijn plaats is.

Het project De Blauwe Loper combineert het opwaarderen van de onderliggende infrastructuur met een esthetische kwaliteitsimpuls voor het landschap, een slimme combinatie van ingrepen die ook los van elkaar uitgevoerd hadden kunnen worden en een goede invulling van energiezuinig en verantwoord materiaalgebruik.

Bij het project De Hagen Vianen is naast de gebruikelijke maatregelen o.g.v. energie en materialen ingezet op de 'zachte' duurzaamheidsvariabelen zoals doorstroming, (fiets)veiligheid, gezondheid, ruimtelijke kwaliteit en vestigingsklimaat.

Het project Brightlingsea, ten slotte, is een aansprekend voorbeeld van een Nederlandse aannemer die zijn duurzaamheidsvisie ook doorzet bij projecten in het buitenland en op die manier een bijdrage levert op boven-nationaal niveau aan het realiseren van de mondiale duurzaamheidsdoelstellingen en aan het uitdragen van de Nederlandse visie op en aanpak van de problematiek.

BIJLAGE 1 – Uitgangspunten beoordeling, werkwijze en samenstelling beoordelingscommissie Duurzame Parels 2020

Ten behoeve van de beoordeling van de nominaties voor Duurzame Parel 2020 maken we gebruik van het volgende materiaal:

- 1) De paragraaf Criteria en besluitvorming, die eerder in de Coördinatiegroep is behandeld;
- 2) Het format Milieuwinst, dat door de Werkgroep Monitoring is opgesteld.

Het Format Milieuwinst is feitelijk een separate actie waarbij per duurzaamheidsmaatregel inzichtelijk wordt gemaakt welke milieuwinst gerealiseerd is (bijvoorbeeld: een bepaalde maatregel heeft geleid tot verandering in materiaal- of energieverbruik; het verschilpercentage is een indicatie van de gerealiseerde milieuwinst); er wordt niet gevraagd naar het aandeel dat de duurzaam GWW aanpak daarin had, of naar de visie van de organisatie etc.

Criteria en besluitvorming

De Duurzame Parels worden periodiek uitgereikt aan een combinatie van opdrachtgever en opdrachtnemer die in een GWW-project meer dan gemiddelde aandacht hebben besteed aan het toepassen van de Aanpak Duurzaam GWW of elementen daaruit.

De projecten worden beoordeeld op de volgende criteria:

- 1) Het project heeft duurzaamheid expliciet bevorderd door te handelen conform (of in de geest van) de transitielijnen van de Green Deal Duurzaam GWW, te weten:
  - Van kosten naar waarde*
  - Van uniek naar uniform*
  - Van reactief naar proactief*
  - Van alleen naar samen*
- 2) Het project heeft in alle projectfasen de instrumenten van de Aanpak Duurzaam GWW (of vergelijkbare instrumenten) toegepast. Het betreft:
  - o *Inventariseren van duurzaamheidskansen m.b.v. de Omgevingswijzer of vergelijkbaar*
  - o *Bepalen van duurzaamheidsambities en –doelstellingen m.b.v. het Ambitieweb of vergelijkbaar*
  - o *Borgen van duurzaamheid in de bedrijfsvoering en producten van de opdrachtnemer (hoofdaannemer, combinanten en onderaannemers) door toepassing van de CO2-prestatieladder of vergelijkbaar*
  - o *Maximaal stimuleren van duurzame GWW-projecten (ontwerp en realisatie) via het aanbestedingsproces door middel van de MKI (MilieuKostenIndicator), het toepassen van DuboCalc of vergelijkbaar*
- 3) Het project is in staat aan te tonen wat de bijdrage is aan de doelstellingen o.g.v. klimaat en energie, circulaire economie en leefomgeving.

De besluitvorming over de toekenning vindt plaats op voorstel van de Werkgroep Duurzame Parels en na instemming van de Stuurgroep Duurzaam GWW.

Format Milieuwinst:

Duurzaamheidsthema*	Gevolgde duurzame aanpak	Referentie**	% verschil
<i>Vul per duurzaamheidsthema een of meer maatregelen in</i>	<i>Korte omschrijving hoe de milieuwinst gerealiseerd is</i>	<i>Korte omschrijving hoe het project traditioneel zou zijn aangepakt – gericht op het</i>	

Duurzaamheidsthema*	Gevolgde duurzame aanpak	Referentie**	% verschil
		<i>belangrijkste verschil in milieuwinst tussen referentie en duurzame aanpak</i>	

* Een of meer Duurzaamheidsthema's uit de aanpak duurzaam GWW:

1. Energie en materialen, 2. Water, 3. Bodem en Ondergrond, 4. Ecologie en biodiversiteit, 5. Ruimtegebruik, 6. Ruimtelijke kwaliteit, 7. Welzijn en Gezondheid, 8. Sociale relevantie, 9. Bereikbaarheid, 10. Investerings, 11. Vestigingsklimaat voor bedrijvigheid, 12. Vestigingsklimaat voor de bevolking

De beoordeling is uitgevoerd door een commissie bestaande uit vertegenwoordigers van bij de Green Deal aangesloten partijen, te weten:

- Niels Borgers (Smals Dredging)
- Geert Hendriks (Gemeente Nijmegen)
- Wim Schans (Provincie Gelderland)
- Dik de Weger (Rijkswaterstaat)
- Madeleine Schenk (Martens en Van Oord)

BIJLAGE 2 – Samenvatting van de beoordeling van de Parelprojecten

Project a. Hoogwaardig Openbaar Vervoer in 't Gooi, Deelproject Laren-Hilversum

Score Toepassing Aanpak Duurzaam GWW: 4 (alle instrumenten ingezet)

Score Bijdrage Duurzaamheidsdoelstellingen: 2 (Besparing 2590 ton CO₂; Duurzame Gebiedsontwikkeling (Leefomgeving/ruimtelijke kwaliteit): geluid-, licht- en zichtmaatregelen bouwlogistiek hinder beperken)

Totaalscore = 6

Duurzame herinrichting Malderburchtstraat Nijmegen

Score Toepassing Aanpak Duurzaam GWW: 2

Naast gebruik van Ambitieweb zijn voorafgaand aan de aanbesteding de ambities voor deze reconstructie in brede zin in beeld gebracht en de uitkomsten er van verwoord in een programma van ambities.

Score Bijdrage Duurzaamheidsdoelstellingen: 3

48% reductie CO₂ uitstoot

90% hergebruik, 54% circulair

beoordeling inschrijvingen samen met externe bewonersgroep, betrekken aangelegen school (lessen duurzaamheid, onderzoek riothermie)

Totaalscore (excl Transitielijnen): 5

Score Transitielijnen: 4

- (1) Van kosten naar waarde: De opgedane kennis gaan we bij volgende projecten toepassen. We hebben hierbij een nieuwe werkwijze ontwikkeld. Hierbij wordt gebruik gemaakt van verschillende instrumenten uit de handreiking Duurzaam GWW aangevuld met het werken in een bouwteam, het toepassen van de RCC-methode (Rapid circulair contracting) en de MCI tool.
- (2) Van reactief naar proactief: Alle partners hebben een proactieve houding waarbij in gezamenlijkheid op basis van gelijkwaardigheid beslissingen worden genomen.
- (3) Van alleen naar samen: Door alle belanghebbenden (bedrijven, aanwonenden en stakeholders in de omgeving) intensief te laten samenwerken in een zo vroeg mogelijk stadium.

Rijksweg A16

Score Toepassing Aanpak Duurzaam GWW: 4 (alle instrumenten ingezet)

Score Bijdrage Duurzaamheidsdoelstellingen: 2

CO₂-besparing bij aanleg ca. 18.277 ton, besparing per jaar ca. 3307 ton

Duurzame Gebiedsontwikkeling/ruimtelijke inrichting/leefomgeving: Zo min mogelijk invloed op dieren tijdens bouw, bevordering groei insectenpopulaties

Totaalscore: 6